Lietas arhīva Nr. CA-0136-22/7
ECLI:LV:VAT:2022:1025.C38045017.19.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2022.gada 25.oktobrī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesnesis referents Dailis Lazdiņš, tiesnesis Agris Bukavs un tiesnesis Modris Lapiņš

izskatīja rakstveida procesā civillietu maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ administratora prasībā pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu sakarā ar atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 30.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 8.decembrī maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ (turpmāk - maksātnespējīgā SIA /Nosaukums A/) administrators /pers. B/ cēlis tiesā prasību, kas 2018.gada 23.janvārī grozīta, pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu, kurā lūdz tiesu:

- piedzīt no /pers. A/ par labu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ zaudējumus 53299,35 EUR;
- noteikt prasītājai tiesības saņemt likumiskos 6% no piedzenamās summas 53299,35 EUR par laiku līdz sprieduma izpildei.

Prasībā norādīti turpmāk minētie apstākļi.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 19.jūnija spriedumu civillietā Nr.C32356713 pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process, par maksātnespējas procesa administratoru iecelts /pers. B/.

2010.gada 23.augustā starp prasītāju kā galvinieku un SIA /Nosaukums B/ kā kreditoru noslēgts galvojuma līgums, uz kuru prasītāja galvojusi par trešās personas SIA /Nosaukums C/ saistībām pret SIA /Nosaukums B/. SIA /Nosaukums C/ savas saistības nav pildījusi, un pēc kreditora pretenzijas saņemšanas prasītāja 2013.gada 18.martā samaksājusi SIA /Nosaukums C/ parādu 37380 Ls jeb 53186,95 EUR, pārskaitot to uz kreditora bankas kontu.

2013.gada 19.martā starp SIA /Nosaukums C/, SIA /Nosaukums B/ un prasītāju SIA /Nosaukums A/ parakstīts akts par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu, kas apstiprina, ka prasītāja veikusi arī papildus maksājumus un līdz 2013.gada 19.martam samaksājusi kreditoram SIA /Nosaukums B/ parādnieka SIA "/Nosaukums C/ parādu 38959 Ls jeb 55433,66 EUR. Ar minētās summas samaksu prasītājai, pamatojoties uz Civillikuma 1704. un 1705.pantu, radās prasījuma tiesības pret SIA /Nosaukums C/.

2013.gada 22.martā prasītāja, kuru pārstāvēja valdes loceklis /pers. A/ kā cedents noslēgusi cesijas līgumu ar ārvalsts kompāniju /Nosaukums D/ kā cesionāru, ar kuru nodotas ārvalsts kompānijai /Nosaukums D/ prasījuma tiesības pret SIA /Nosaukums C/, kas izriet no 2010.gada 23.augusta galvojuma līguma. Par prasījuma tiesību iegūšanu cesionārs samaksājis 1500 Ls jeb 2134,31 EUR, ieskaitot summu prasītājas bankas kontā 2013.gada 5.septembrī.

Administrators uzskata, ka ar cesijas līgumu atbildētājs /pers. A/ nodarījis prasītājai zaudējumus 53433,66 EUR apmērā, jo pārdevis prasījuma tiesības tikai par 3,85% no vērtības.

Līdz ar to atbildētājs nav rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks atbilstoši Komerclikuma 169.panta pirmās daļas nosacījumiem.

Tāpat atbildētājs nevarēja pieņemt, ka no SIA /Nosaukums C/ parādu nevarēs piedzīt, jo cesijas līguma slēgšanas brīdī, kā arī šīs prasības celšanas brīdī SIA /Nosaukums C/ nebija pasludināta par maksātnespējīgu un apgrūtināta ar komercķīlām.

Prasība un tās grozījumi pamatoti uz Civillikuma 1770., 1771., 1772., 1778., 1779. pantu, Komerclikuma 169.panta pirmo un otro daļu.

Atbildētājs/pers. A/ savā 2018.gada 17.janvāra rakstveida paskaidrojumā par prasību norāda, ka to neatzīst un uzskata, ka prasība nav celta maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru, bet gan sabiedrības administratora /pers. B/ interesēs.

Atbildētājs norāda, ka kreditori bija nolēmuši pabeigt prasītājas bankrota procedūru, ko apstiprina 2017.gada 6.februāra paziņojums par maksātnespējīgās kreditoru prasījumu segšanas kārtības plāna izpildi un 2017.gada 23.februāra precizētais paziņojums par maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu segšanas kārtības plāna izpildi. Iebildumi pret precizēto paziņojumu nav saņemti.

Tādējādi atbildētājs secina, ka kreditori pret viņu nevēlas celt prasību, jo SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa izbeigšana kreditoriem ir daudz efektīvāks un ekonomiski izdevīgāks risinājums. Prasības celšana pret atbildētāju ievērojami paildzina maksātnespējas procesa norisi.

2010.gada 23.augusta galvojuma līgums un 2013.gada 22.marta cesijas līgums ir likumīgi un tiesiski darījumi, kuri slēgti SIA /Nosaukums A/ interesēs, lai realizētu kopīgu projektu. Līgumi nav apstrīdēti.

Atbildētājs norāda uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2009.gada 25.februāra spriedumā lietā Nr.SKC-79 atziņu, ka neceļot prasību par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem, nav tiesiska pamata izvirzīt jautājumu par zaudējumu piedziņu, norādot vienīgi uz noslēgto līgumu prettiesiskumu.

Prasītāja savā 2018.gada 6.marta atsauksmē par atbildētāja rakstveida paskaidrojumu norāda, ka nepiekrīt atbildētāja apgalvojumiem, ka visi SIA /Nosaukums A/ kreditori vēlas prasītājas maksātnespējas procesa izbeigšanu, jo iebildumus pret maksātnespējas procesa izbeigšanu cēlis kreditors /Nosaukums / novada dome, kas ir nenodrošinātais kreditors un vēlas atgūt savus naudas līdzekļus.

Atbildētājs Maksātnespējas likuma 6.panta piektās un sestās daļas normas interpretē kļūdaini, jo šajā gadījumā tieši prasības neiesniegšana pret atbildētāju būtu atzīstama par Maksātnespējas likuma normu pārkāpumu un pretēju kreditoru kopuma interesēm.

Uzskata, ka atbildētājs nepamatoti atsaucas uz Komerclikuma 169.panta otro daļu, un norāda, ka jebkuras komercsabiedrības interešu lokā ir iekļaujama ne tikai sabiedrības īpašnieku interese gūt peļņu, bet arī sabiedrības interese norēķināties ar saviem kreditoriem. Jāņem vērā speciālās tiesību normas, kas paredzētas Maksātnespējas likumā.

Par to, ka prasītājas īpašnieki nevēlas turpināt prasītājas maksātnespējas procesu un nevēlas veikt prasītājas vārdā valdes nodarīto zaudējumu

piedziņu, paskaidrots, ka sabiedrības īpašnieki sabiedrības pārvaldi veic ar Komerclikuma 209.pantā minēto sabiedrības pārvaldes institūcijas - dalībnieku sapulces starpniecību. Atbildētājs nav norādījis, ka prasītājas dalībnieku sapulce šādu lēmumu būtu pieņēmusi. Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 63.panta pirmās daļas 2.punktu sabiedrības pārvaldīšanu veic administrators, bet prasītājas dalībnieku sapulces darbība ir apturēta.

Atbilstoši judikatūrai atbildētāja pienākums ir pierādīt, ka viņa darbības atbilst krietna saimnieka rūpībai un jāatspēko savas rīcības prettiesiskuma un vainojamības prezumpcija, jo saskaņā ar Komerclikuma 169.panta trešo daļu pierādīšanas nasta pārlikta uz valdes locekli. Prasītājai tādējādi tikai jāpierāda, ka noticis prasītājas mantas vai prasījuma tiesību šādas mantas saņemšanai samazinājums.

Iebildumus pret prasības pieteikuma grozījumiem atbildētāja pilnvarotais pārstāvis pamato ar apstākļiem, kādi ir norādīti atbildētāja 2018.gada 17.janvāra rakstveida paskaidrojumā par prasību.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 27.jūnija lēmumu civillietā Nr.C32356713 noraidīts maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratores /pers. F/ pieteikums par SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa izbeigšanu.

Ar Zemgales rajona tiesas 2021.gada 27.aprīļa lēmumu civillietā Nr.C30548714 izbeigta tiesvedība maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ prasībā pret /Nosaukums D/ par 2013.gada 22.marta cesijas līguma atzīšanu par spēkā neesošu.

2021.gada 20.oktobrī saņemts atbildētāja pilnvarotās pārstāves zvērinātas advokātes Valsts amatpersona rakstveida paskaidrojums, kurā iebildumi pret prasību pamatoti ar apstākļiem, kādus atbildētājs norādījis jau iepriekš tiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 30.novembra spriedumu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratora prasība apmierināta daļēji.

Piedzīti no /pers. A/ par labu maksātnespējīgai SIA /Nosaukums A/ zaudējumi 50367,08 EUR.

Noteikta tiesība maksātnespējīgai SIA /Nosaukums A/ par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos sešus procentus no simta gadā no neatmaksātās zaudējumu summas, ievērojot Civillikuma 1763.pantā minētos procentu pieauguma ierobežojumus.

Noraidīta prasība daļā par zaudējumu 2932,27 EUR piedziņu.

Piedzīta no /pers. A/ valsts labā valsts nodeva 509,62 EUR.

Tiesa spriedumu pamatojusi uz turpmāk norādītiem apstākļiem un argumentiem.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 19.jūnija spriedumu civillietā Nr.C32356713 pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process.

Pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas prasītājai atcelti vairāki administratori, bet kopš 2019.gada 15.maija maksātnespējīgās sabiedrības administratore ir /pers. G/.

SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā piemērojams Maksātnespējas likumā noteiktais regulējums, kas bija spēkā maksātnespējas procesa uzsākšanas laikā.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 4.panta pirmo daļu juridiskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura ietvaros no parādnieka mantas tiek segti kreditoru prasījumi, lai veicinātu parādnieka saistību izpildi.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 63.panta pirmās daļas 2.punktu parādnieka pārvaldes institūcijas darbība tiek apturēta, un parādnieka pārvaldīšanu veic administrators.

Tiesa secinājusi, ka prasītājas administrators /pers. B/ prasību pret atbildētāju cēlis, izpildot Maksātnespējas likuma 65.panta pirmās daļas 8.punktā noteikto pienākumu - izvērtēt un celt tiesā prasības pret juridiskās personas pārvaldes institūciju locekļiem [..] par viņu nodarīto zaudējumu atlīdzību.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 27.jūnija lēmumu civillietā Nr.C32356713 noraidīts maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratores /pers. F/ pieteikums par SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa izbeigšanu, tiesai sprieduma motīvu daļā norādot, ka SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process ir jāturpina, ievērojot Maksātnespējas likuma 65.panta pirmās daļas 8.punktu un jāceļ attiecīga prasība par zaudējumu piedziņu.

Lietā noskaidrots un nav strīda par to, ka 2010.gada 23.augustā SIA /Nosaukums B/ kā kreditors un SIA /Nosaukums A/ kā galvinieks, kuru pārstāvēja valdes loceklis /pers. A/, noslēdza galvojuma līgumu, ar kuru SIA /Nosaukums A/ galvoja par visām trešās personas SIA /Nosaukums C/ saistībām pret SIA /Nosaukums B/, kas izrietēja no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ 2010.gada 23.februārī noslēgtā piegādes līguma.

Lietā nav strīda, ka SIA /Nosaukums C/ saistību pret kreditoru SIA /Nosaukums B/ izpildīja galvinieks SIA /Nosaukums A/, samaksājot parādu 55433,66 EUR apmērā. Tas pierādīts ar pievienoto 2013.gada 19.marta aktu par savstarpējo parādu salīdzināšanu, ko veica SIA /Nosaukums C/ un SIA "/Nosaukums A/, kuras pārstāvēja tās valdes loceklis /pers. A/ un SIA /Nosaukums B/ valdes loceklis /pers. H/.

Civillikuma 1704.panta pirmā daļa noteic, kādā apmērā galvinieks apmierina kreditoru, tādā uz viņu pāriet šā pēdējā prasījumi pret galveno parādnieku.

Galvinieks var vērst savu regresa prasību pret galveno parādnieku tikai pēc tam, kad viņš patiesi nolīdzinājis parādu vai tā daļu (Civillikuma 1705.pants).

Tā kā galvenā parādnieka parādu 55433,66 EUR samaksāja prasītāja, tad šādā apmērā SIA /Nosaukums A/ radās prasījuma tiesības pret SIA /Nosaukums C/.

Tāpat lietā nav strīds, ka 2013.gada 22.martā SIA /Nosaukums A/, kuru pārstāvēja valdes loceklis /pers. A/, kā cedents un cesionārs ārvalsts kompāniju /Nosaukums D/, kuru pārstāvēja pilnvarotais pārstāvis /pers. I/, noslēdza cesijas līgumu, ar kuru cedents nodeva cesionāram prasījuma tiesības pret SIA /Nosaukums C/, kas izriet no 2010.gada 23.augusta galvojuma līguma.

Saskaņā ar cesijas līguma 1.3.punktu par prasījuma tiesību nodošanu cesionārs samaksājis atlīdzību 2134,31 EUR, kas saskaņā ar cesijas līguma 2013.gada 2.aprīļa pielikumu Nr.1 ieskaitīta SIA /Nosaukums A/ 2013.gada 5.septembrī, un kas ir 3,85% no saistības vērtības. 2013.gada 19.jūnijā SIA /Nosaukums A/ pasludināts maksātnespējas process.

Komerclikuma 169.panta pirmā daļa noteic, ka valdes un padomes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam.

Lai sāktu darboties Komerclikuma 169.pantā noteiktā valdes locekļa vainojamības prezumpcija, kas pierādīšanas pienākumu pārliek no prasītāja uz atbildētāju (valdes vai padomes locekli), prasītājam atbilstoši sacīkstes principam un vispārējiem Civilprocesa likuma noteikumiem, kas regulē pierādījumu iesniegšanu, nepieciešams pierādīt zaudējumu esamību *(sk. Augstākās tiesas 2016.gada 20.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-0002/2016 (C04268309) 9.1.punktu, 2014.gada 15.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-0101 (C23039311) 7.punktu, 2018.gada 23.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-201/2018, 9.puntu).*

Valdes locekļa atbildība iestājas, ja konstatēti priekšnosacījumi: 1) sabiedrībai ir nodarīts zaudējums (Civillikuma 1770.-1792.pants); 2) bijusi amatpersonas rīcība, respektīvi - darbība vai bezdarbība; 3) pastāv cēloņsakars starp amatpersonas rīcību un sabiedrības zaudējumu (ja zaudējums ir, bet tas nav radies kā valdes locekļa rīcības sekas, tad par šo zaudējumu atbildība neiestājas).

Judikatūrā atzīts: "1. Maksātnespējīgā uzņēmuma labā no valdes locekļiem piedzenamo zaudējumu veido līdzekļu, kas nepieciešami atzīto kreditoru prasījumu un maksātnespējas procesa administrācijas izmaksu segšana"; 2. Tam, ka valdes locekļa rīcība nesatur ļaunprātīga tiesību aizskāruma pazīmes, nav tiesiskas nozīmes, jo viņš ir atbildīgs par katru, tostarp vieglu neuzmanību. Atbildība neiestājas tikai tad, ja attiecīgais subjekts pierāda, ka viņš

attiecīgajā situācijā ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks un nav pielaidis pat vieglu neuzmanību *(sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018.gada 23.novembra sprieduma lietā Nr.SKC-201/2018, tēzes).*

Civillikuma 1770.pants noteic, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Atbilstoši Civillikuma 1779.pantam, katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Lietā iesniegts maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ precizēts kreditoru prasījumu reģistrs uz 2017.gada 2.februāri, kas apstiprina, ka maksātnespējas procesā administrators atzina nenodrošināto kreditoru prasījumus 50367,08 EUR apmērā.

Lietā nav iesniegti pierādījumi par maksātnespējas procesa administrācijas izmaksām, kas veidotu zaudējumu summu.

Prasība celta par 53299,35 EUR zaudējumu piedziņu, ko veido starpība starp SIA /Nosaukums A/ samaksāto SIA "/Nosaukums C/ parādu un cesijas darījuma samaksu (55433,66 EUR - 2134,31 EUR).

Juridiskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kas paredzēts kreditoru prasījumu segšanai, lai veicinātu parādnieka saistību izpildi. Tiesa uzskatījusi, ka konkrētajos apstākļos prasības summa aprobežojama ar kreditoru prasījumu apmēru, kuru prasījumi apmierināmi maksātnespējas procesā, un nav pamata piedzīt to lielākā apmērā, lai iespējamo atlikumu izmaksātu sabiedrības dibinātājiem.

Tiesa secinājusi, ka atbildētāja kā valdes locekļa (amatpersonas) rīcība, noslēdzot minēto cesijas līgumu, ir bijusi pretēja saprātīgai komerciālās apgrozības praksei un ir pierādīts, ka sabiedrībai nodarīts zaudējums un pastāv cēloņsakarība starp atbildētāja kā amatpersonas rīcību un nodarītajiem zaudējumiem.

Apstāklim, ka valdes locekļa rīcība nesatur ļaunprātīgu tiesību aizskārumu, nav tiesiskas nozīmes, jo viņš ir atbildīgs par katru, tostarp vieglu neuzmanību *(sk. A.Strupišs. Komerclikuma komentāri III. B daļa. Komersanti. XI sadaļa. Kapitālsabiedrības (134.-184.panti). Izdevējs: "A.Strupiša juridiskais birojs" SIA, 2003, 143.-152.lpp.).*

Atbildība neiestājas tikai tad, ja attiecīgais subjekts pierāda, ka viņš attiecīgajā situācijā ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi - nav pielaidis pat vieglu neuzmanību. Tādējādi apelācijas instances tiesas atzinums, ka zaudējumi no valdes locekļa piedzenami pie nosacījuma, ka ir pierādīta viņa prettiesiska rīcība to nodarīšanā, neatbilst Komerclikuma 169.panta normas būtībai *(sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018.gada 23.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-201/2018, 9.punktu).*

Tiesa atzinusi, ka atbildētājs nav pierādījis faktu, ka slēdzot minēto darījumu par atlīdzību 2134,31 EUR, viņš rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.

No maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratora /pers. L/ 2012.gada 26.oktobra atbildes valdes loceklim /pers. A/ izriet, ka administrators neiebilst prasījuma tiesību cedēšanai pret SIA /Nosaukums C/, kas izriet no 2021.gada 23.augusta galvojuma līguma nosacījumiem, tomēr tiesas ieskatā šāds apstāklis neatbrīvo atbildētāju no pienākuma šajā lietā iesniegt pierādījumus par krietna un rūpīga saimnieka rīcību.

Tiesa atzinusi, ka atbildētāja darbības rezultātā, noslēdzot cesijas līgumu 2013.gada 22.martā, ar kuru 55433,66 EUR prasījuma tiesība nodota, saņemot par to atlīdzību 2134,31 EUR, ir nodarīti zaudējumi SIA /Nosaukums A/, kurai jau bija finansiālas grūtības, kā rezultātā 2013.gada 19.jūnijā pasludināts tās maksātnespējas process.

Tiesa secinājusi, ka atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus, ka prasījuma tiesību nodošana ārvalsts kompānijai /Nosaukums D/ pret SIA /Nosaukums C/ cesijas līguma slēgšanas laikā bija ekonomiski pamatota. SIA /Nosaukums C/ joprojām ir reģistrēta Uzņēmumu reģistrā un nav ziņu par tās maksātnespēju. Savukārt SIA /Nosaukums A/ atrodas maksātnespējas procesā.

Tiesa atzinusi, ka atbildētāja rīcība bija pretēja saprātīgai komerciālās apgrozības praksei, un pastāv cēloņsakars starp atbildētāja rīcību un nodarītajiem zaudējumiem.

Pie šādiem apstākļiem tiesa apmierinājusi prasību daļēji, piedzenot no atbildētāja par labu prasītājai zaudējumus 50367,08 EUR, noraidot prasību daļā par 2932,27 EUR piedziņu.

Ar Zemgales rajona tiesas 2021.gada 27.aprīļa lēmumu civillietā Nr.C30548714 izbeigta tiesvedība maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ prasībā pret /Nosaukums D/ par 2013.gada 22.marta cesijas līguma atzīšanu par spēkā neesošu. Tiesvedība izbeigta pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 8.punktu, jo /Nosaukums D/ ir beigusi pastāvēt un tai nav tiesību pārņēmēja.

Tiesa nav piekritusi atbildētāja pilnvarotās pārstāves atsaucei uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2009.gada 25.februāra sprieduma lietā Nr.SKC-79 atziņu, ka neceļot prasību par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu, nav tiesiska pamata izvirzīt jautājumu par zaudējumu piedziņu, norādot vienīgi uz noslēgto līgumu prettiesiskumu, jo tas nav attiecināms uz šo prasību.

Nosakot, vai attiecīgais darījums ir radījis zaudējumus, jāņem vērā Maksātnespējas likuma mērķis aizsargāt kreditoru kopuma intereses. Darījums atzīstams par spēkā neesošu, ja tiek konstatēts, ka parādnieka iespējas saglabāt maksātspēju, turpinot normālu saimniecisko darbību, vai kreditoru iespējas gūt apmierinājumu no parādnieka mantas būtu lielākas, ja attiecīgais darījums nebūtu noslēgts un neiestātos no tā izrietošās tiesiskās sekas - mantas aktīvu samazinājums vai [kopējo saistību] palielinājums *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Tiesu praksi lietās par darījumu apstrīdēšanu un zaudējumu piedziņu no parādnieka pārstāvjiem maksātnespējas procesa ietvaros, 2013/14, 57.lpp.).*

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 195.panta pirmo daļu tiesa noteikusi prasītājai tiesību saņemt likumiskos sešus procentus no simta gadā līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) no zaudējumu summas, ievērojot Civillikuma 1763.pantā minētos procentu pieauguma ierobežojumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu, ceļot prasību maksātnespējīgas juridiskās personas labā, administratori ir atbrīvoti no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, no kuru samaksāšanas bijis atbrīvots prasītājs, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos, proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Prasība apmierināta 50367,08 EUR apmērā jeb par 94,50%.

Tiesa piedzinusi no atbildētāja par labu valstij valsts nodevu proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai - 1509,62 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus - 1,97 EUR.

Par Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 30.novembra spriedumu daļā, ar kuru prasība apmierināta, atbildētājs /pers. A/ iesniedzis apelācijas sūdzību, norādot tajā turpmāk minētos apstākļus un argumentus.

Tiesa nav vērtējusi 2013.gada 22.marta cesijas līguma slēgšanas apstākļus un cesijas darījuma būtību.

Atbildētājs uzskata, ka nosakot cesijas līguma paredzēto atlīdzību, viņš darījumu ir izvērtējis vispusīgi, ņemot vērā iespēju to izpildīt reāli.

2013.gada 22.marta cesijas līgumam piekrišanu devis arī maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administrators, kurš ir izvērtējis šādas cesijas darījuma tiesisko pamatojumu un ekonomisko nozīmi maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ tiesiskās aizsardzības procesā. Līdz ar to minētais cesijas darījums ir likumīgs un pamatots.

Atbildētājs uzsver, ka SIA /Nosaukums A/ bija nepieciešami naudas līdzekļi, lai segtu tās izdevumus, tāpēc tika pieņemts lēmums par cesijas līguma noslēgšanu un cesijas atlīdzības saņemšanu. Situācijā, kad cedētais darījums bija absolūti šaubīgs, jebkādas reālas atlīdzības saņemšanas risinājums atbildētāja ieskatā ir labāks, nekā šāda darījuma izpildes absolūta neiespējamība, kura nenestu nekādus ieņēmumus SIA /Nosaukums A/.

Līdz ar to atbildētājs uzskata, ka pie šādiem apstākļiem viņš ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.

Tiesa nav arī vērtējusi atbildētāja norādīto, ka prasība ir celta pārkāpjot prasības celšanas speciālos noteikumus, kas paredzēti maksātnespējas procesā, jo prasība nav celta kreditoru interesēs, konkrēti, maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditori nolēma pabeigt maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ bankrota procedūru, ko pierāda 2017.gada 6.februāra paziņojums par maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu segšanas kārtības plāna izpildi Nr.57.-6.02.17/02-17 un 2017.gada 23.februāra precizētais paziņojums par SIA /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu segšanas kārtības plāna izpildi Nr.57.-6.02.17/02-17, par ko iebildumi nav saņemti.

Līdz ar to maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administratore 2017.gada 14.martā tiesā iesniedza pieteikumu par maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa lietas izbeigšanu, civillietā Nr.C32293512.

No Maksātnespējas likuma 6.panta piektajā punktā ietvertā procesa efektivitātes principa izriet, ka procesa ietvaros piemērojami tādi pasākumi, kas ļauj ar vismazāko resursu patēriņu vispilnīgāk sasniegt procesa mērķi. Maksātnespējas likuma 6.panta sestajā punktā noteikts apgrozības ātruma princips, kurš paredz, ka maksātnespējas procesa uzdevums ir uzturēt komerctiesiskās apgrozības ātrumu. Parādnieka mantas realizācija veicama, lai pēc iespējas ātrāk nodrošinātu tās atgriešanos komerctiesiskajā apritē. No minētajiem principiem izriet, ka maksātnespējas process ir jāīsteno ātri un efektīgi, lieki netērējot resursus un līdzekļus, kā arī nenovilcinot un nepaildzinot maksātnespējas procesa norisi. Maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ prasības celšana pret /pers. A/ ievērojami paildzina tās maksātnespējas procesa norisi.

Tiesa nav ņēmusi vēra atbildētāja norādīto, ka 2010.gada 23.augusta galvojuma līgums un 2013.gada 22.marta cesijas līgums, uz kuriem atsaucas prasītāja, ir likumīgi un tiesiski darījumi, kurus kreditori vai citas personas nav apstrīdējuši.

Neceļot prasību par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem, nav tiesiska pamata izvirzīt jautājumu par zaudējumu piedziņu, norādot vienīgi uz noslēgto līgumu prettiesiskumu. *(sk. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2009.gada 25.februāra spriedumu lieta Nr.SKC-79).*

Atbildētājs apelācijas sūdzībā citē Civillikuma 1770.un 1779.pantu.

Atbildētājs nepiekrīt prasītājas viedoklim, ka maksātspējas procesa prasības summa nav saistāma ar kreditoru kopuma prasījumu summu.

Pamatojoties uz minēto atbildētājs /pers. A/ lūdz apelācijas instances tiesu noraidīt maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratora prasību pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu.

2020.gada 10.jūnijā spēkā stājās "Covid - 19 infekcijas izplatības pārvaldības likums", kura 10.pants noteic, ka civillietu tiesa var izskatīt rakstveida procesā, ja ir iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē.

Tiesas kolēģija uzskata, ka minēto civillietu ir iespējams izskatīt rakstveida procesā, par ko tiesa laikus ir informējusi lietas dalībniekus, nosakot termiņu papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai.

Par lietas izskatīšanu rakstveida procesā lietas dalībniekiem nosūtīts paziņojums.

2022.gada 2.augustā tiesā saņemts atbildētāja /pers. A/ rakstveida paskaidrojums, kurā norāda, ka no kreditoru prasījumu reģistra izriet, ka maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu kopējais apmērs ir samazinājies uz 9779,42 EUR, līdz ar ko prasības summa ir aprobežojama ar kreditoru prasījumu apmēru, kuru prasījumi apmierināmi maksātnespējas procesā un nav pamata piedzīt to lielākā apmērā.

Atbildētājs paskaidrojumam pievienojis maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu reģistra izmaiņām uz 2022.gada 1.augustu.

Atbildētājs/pers. A/ 2022.gada 21.septembra papildus paskaidrojumā lūdz tiesu pieņemt un pievienot lietas materiāliem 2016.gada 12.decembra vienošanos par izlīgumu un pirkumu civillietā Nr.C33432613 un 2016.gada 7.jūlija maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ precizētu kreditoru prasījumu reģistru.

Atbildētājs norāda, ka 2016.gada 12.decembra vienošanās par izlīgumu un pirkumu civillietā Nr.C33432613 pierāda to, ka visi strīdi un jautājumi starp maksātnespējīgo SIA /Nosaukums A/ un /Nosaukums / novada domi ir atrisināti. Minēto faktu konstatējusi arī tiesa, apstiprinot izlīgumu. /Nosaukums / novada dome un maksātnespējīgā SIA /Nosaukums A/ ar izlīgumu izbeidz savstarpējās pretenzijas. Bez pretenzijām, izlīgumā noteiktajā kārtībā tiek pārdots arī nekustamais īpašums, zemes gabals /Nosaukums G/, kadastra Nr./numurs A/, kura pirkuma maksu pilnā apmērā saņem /Nosaukums / novada dome. Izlīguma 18.punktā ir noteikts, ka /Nosaukums / novada dome zaudē prasījuma tiesības maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā pieteiktā un atzītā nodrošinātā prasījuma nesegtajā daļā. Izlīgums atrunā arī visas citus pušu starpā esošās saistības un pienākumus.

Atbildību par nepamatotām un patvaļīgām kreditora prasījuma izmaiņām nevar uzlikt maksātnespējīgai SIA /Nosaukums A/ un /pers. A/. Šāds kreditora prasījums ir spēkā neesošs un ir jāizslēdz no maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu reģistra.

Atbildētājs lūdz noraidīt maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administratora prasību pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu un piedzīt no maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ par labu /pers. A/ tiesāšanās izdevumus.

Maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratore savā 2022.gada 27.septembra rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka 2022.gada 25.aprīlī tika saņemts maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditora SIA "/Nosaukums B/ iesniegums par kreditora prasījumu. Iesniegumā norādīts, ka SIA /Nosaukums B/ atsauc savu kreditora prasījumu 36479,53 EUR apmērā, kas pamatots ar 2010.gada 23.augusta līgumu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā un lūdz izslēgt no maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu reģistra.

2022.gada 16.jūnijā tika parakstīta vienošanās par 2010.gada 23.augusta līguma izbeigšanu un ar administratora lēmumu kreditora SIA /Nosaukums B/ prasījums izslēgts no maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru reģistra.

Atbilstoši ierakstiem maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru reģistrā SIA /Nosaukums I/, saskaņā ar 2018.gada 19.jūnija un 2018.gada 29.marta cesijas līgumiem, pieteikumu par kreditora aizstāšanu, bija iekļauts kreditoru reģistrā ar prasījuma summām 4090,44 EUR un 17,56 EUR (blakus prasījums 4,47 EUR). Ieskatoties publiskos reģistros, tika konstatēts, ka SIA /Nosaukums I/ ir likvidēts 2019.gada 21.oktobrī.

Ņemot vērā to, ka kreditors SIA /Nosaukums I/ ir likvidēts un kreditoram nav tiesību un saistību pārņēmēja, ticis pieņemts lēmums izslēgt no maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditora reģistra SIA /Nosaukums I/ ar prasījuma summām 4090,44 EUR un 17,56 EUR (blakus prasījums 4,47 EUR).

2013.gada 19.jūlijā /Nosaukums / novada dome ir iesniegusi nenodrošinātā kreditora prasījumu - nekustamā īpašuma nodokļa parāds uz 2013.gada 18.jūniju par kopējo summu 3501,78 LVL jeb 4982,58 EUR, kur 3399,40 LVL jeb 4836,91 EUR ir galvenais prasījums, savukārt 102,38 LVL jeb 145,67 EUR - blakus prasījums (nokavējuma nauda). Ar šādu prasījuma summu prasījums iekļauts kreditoru reģistrā ar norādi - prasījuma rašanās laiks 2012.gada 15.augusts.

2016.gada 12.decembrī tika parakstīts nekustamā īpašuma pirkuma līgums, atbilstoši kuram parādniekam piederošā ieķīlātā nekustamā īpašuma (hipotekārais kreditors - /Nosaukums / novada dome) pārdošana maksātnespējas procesā notika nevis izsoles ceļā, bet gan pusēm – maksātnespējīgai SIA /Nosaukums A/ kā pārdevējam, SIA "/Nosaukums R/" kā pircējam un /Nosaukums/ novada domei kā hipotekārajam kreditoram, parakstot nekustamā īpašuma pirkuma līgumu. Uz nekustamā īpašuma pirkuma līguma parakstīšanas brīdī parādniekam bija izveidojies nekustamā īpašuma kārtējo nodokļu parāds (pamatsumma kopā ar nokavējuma naudu 64111,83 EUR apmērā).

Kreditoru reģistrā uz 2016.gada 27.decembri /Nosaukums / novada domes nenodrošinātā kreditora prasījums ir 4982,58 EUR (tostarp

pamatparāds 4836,91 EUR un blakus prasījums 145,67 EUR), ar norādi - prasījuma rašanās laiks 2012.gada 15.augusts.

Kreditoru reģistrā uz 2017.gada 30.janvāri /Nosaukums / novada domes nenodrošinātā kreditora prasījums ir 64111,83 EUR (tostarp galvenais prasījums 16393,94 EUR un blakus prasījums 145,67 EUR), ar norādi - nekustamā īpašuma nodokļa parāds un prasījuma rašanās laiks 2016.gada 5.decembris. Salīdzinot šīs summas ar nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojumu 2017.gadam, administratore secina, ka kreditoru reģistrā papildu nodokļa parādam, kas bija izveidojies līdz maksātnespējas pasludināšanai (un jau bija iekļauts kreditoru reģistrā), iekļauti arī uz ieķīlāto nekustamo īpašumu attiecināmie kārtējie nodokļa parādi līdz pārdošanas brīdim.

Kreditoru reģistrā uz 2017.gada 2.februāri /Nosaukums / novada domes nenodrošinātā kreditora prasījums ir 9779,5 EUR (tostarp galvenais prasījums 9633,75 EUR un blakus prasījums 145,67 EUR), ar norādi - nekustamā īpašuma nodokļa parāds un prasījuma rašanās laiks 2016.gada 5.decembris. Arī attiecībā uz šo summu administratores rīcībā nav neviena prasījuma izmaiņas pamatojošu dokumentu - nedz /Nosaukums / novada domes kā kreditora prasījuma precizējuma, nedz arī administratores lēmuma, kas būtu par pamatu šādām izmaiņām.

Ievērojot pretrunas minētajos ierakstos un attiecīgu pamatojošu dokumentu iztrūkumu, /Nosaukums/novada domei (/nosaukums ab/ novada pašvaldība pēc reformas) tika lūgts sniegt papildu informāciju par prasījumu. No 2022.gada 5.septembra vēstules Nr.RN/2022/4.2-2/1938 izriet, ka 2013.gada 19.jūlijā /Nosaukums / novada pašvaldība (pēc novada reformas ir iekļauts /nosaukums ab/ novadā), saskaņā ar Maksātnespējas likuma 73.pantu, ir pieteikusi savu nenodrošinātā kreditora prasījumu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā ar prasījuma summu 3501,78 LVL jeb 4982,58 EUR, tostarp 3399,40 LVL jeb 4836,91 EUR galvenais prasījums (pamatparāds) un 102,38 LVL jeb 145,67 EUR - blakus prasījums (nokavējuma nauda).

Tādējādi, administrators secināja, ka ieraksts Kreditoru reģistrā uz 2017.gada 2.februāri, atbilstoši kuram /Nosaukums / novada domes nenodrošinātā kreditora prasījums ir 9779,5 EUR (tostarp galvenais prasījums 9633,75 EUR un blakus prasījums 145,67 EUR), ar norādi - nekustamā īpašuma nodokļa parāds un prasījuma rašanās laiks 2016.gada 5.decembris, ir kļūdains un labojams.

Pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 75.panta astoto daļu, administrators nolēma labot maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru reģistrā /Nosaukums/ novada pašvaldības (pēc novada reformas ir iekļauts /nosaukums ab/ novadā) kreditora prasījumu, nosakot tā summu 4982,58 EUR, tostarp 4836,91 EUR galvenais prasījums (pamatparāds) un 145,67 EUR - blakus prasījums (nokavējuma nauda).

/nosaukums ab/ novada pašvaldība 2022.gada 5.septembra vēstulē atsaucas uz "Maksātnespējas likuma" 64.panta pirmās daļas 3.puntu, kas nosaka, ka pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas, administrators veic kārtējos nodokļu un nodevu maksājumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Kārtējie maksājumi ir veicami sākot ar 2013.gada 15.augustu.

Tāpat pašvaldība atsaucas uz likuma "Par nekustamo īpašuma nodokli" 7.panta trešās daļas 2.punktu, kas nosaka, ka gadījumā, ja īpašumu atsavina, veicot maksātnespējas procesu vai vēršot piedziņu uz nekustamo īpašumu, bijušā īpašnieka nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas pienākums izbeidzas ar nākamo mēnesi.

Ņemot vērā 2017.gada 19.janvāra zemesgrāmatas ierakstu prasītājai īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese //adrese/, kadastra Nr./numurs B/, ir izbeigušās un nekustamā īpašuma nodoklis tai ir jāmaksā līdz 2017.gada 31.janvārim.

Pašvaldība ir norādījusi, ka kopējā maksājumu summa, kas jāmaksā maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratoram pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas ir 70689,56 EUR un ar to saistītā nokavējuma nauda 29461,16 EUR.

Administratore norāda, ka maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā kopā ar nenodrošināto prasījumu, tika pieteikts arī /Nosaukums / novada domes nodrošinātā kreditora prasījums 2211142,70 EUR apmērā.

Nekustamā īpašuma atsavināšana un pirkuma maksas samaksa notika, izmantojot darījuma kontu, hipotekārajam kreditoram saņemot piešķirto pirkuma maksu tieši, nevis pārskaitot to uz maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ norēķinu kontu. Nezināmu apstākļu dēļ kārtējais nekustamā īpašuma nodokļu parāds netika samaksāts, taču notika nekustamā īpašuma tiesību pāreja.

Maksātnespējas likuma un Civilprocesa likuma normas, kas regulē ieķīlātas mantas pārdošanu maksātnespējas procesā, paredz ar šādu īpašumu saistītās izmaksas nodalīt no tām izmaksām, kas ir saistītas ar neieķīlāto mantu un tās realizāciju. Netieši šāds viedoklis izriet arī no tiesu prakses, kur norādīts, ka, piemēram maksātnespējas procesa izdevumi saistībā ar ieķīlātās mantas apsekošanu nav jāsedz nenodrošinātajiem kreditoriem, jo nenodrošinātajiem kreditoriem nav pamata maksāt par maksātnespējas procesa darbībām, kas ir vērstas uz nodrošināto kreditoru prasījumu apmierināšanu. (lieta Nr.C29362320, SPC-23/2021).

Tā piemēram, pēc analoģijas, pārdodot ieķīlātu nekustamo īpašumu izsolē, administrators no saņemtajiem naudas līdzekļiem vispirms sedz izmaksas, kas saistītas ar šo nekustamo īpašumu un tā pārdošanu, tostarp kārtējo nekustamā īpašuma nodokļu parādu, sastādot attiecīgu aprēķinu. Tikai pēc tam, kad tiek segtas visas ar ieķīlāto mantu saistītās izmaksas, naudas līdzekļu atlikums, atbilstoši administratora sastādītajam aprēķinam, tiek pārskaitīts nodrošinātajam kreditoram.

Tādējādi, administratore nesaskata tiesisku pamatojumu nekustamā īpašuma kārtējos nodokļa parādus, kas bija izveidojušies līdz ieķīlātā nekustamā īpašuma pārdošanai, šobrīd iekļaut maksātnespējas procesa izmaksās, kas attiecināmas uz nenodrošinātajiem prasījumiem.

Administratores rīcībā nav kreditoru sapulču lēmumi, ar kuriem ir apstiprinātas maksātnespējas procesa izmaksas.

No atbildētāja paskaidrojumiem izriet, ka vienīgais spēkā esošais maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditora prasījums ir /Nosaukums / novada domes kreditora prasījums 9779,42 EUR apmērā.

Kreditora/Nosaukums / novada pašvaldības (pēc novada reformas ir iekļauts /nosaukums ab/ novadā), prasījuma summa ir labota un tā ir 4982,58 EUR, tostarp 4836,91 EUR galvenais prasījums (pamatparāds) un 145,67 EUR - blakus prasījums (nokavējuma nauda).

Prasījuma pamatā ir nekustamā īpašuma nodokļa parāda summa uz maksātnespējas pasludināšanas brīdi.

Motīvu daļa

Tiesas kolēģija, izvērtējot rakstveida procesā atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzībā minētos apstākļus, pārbaudot visus civillietas materiālus kopumā, atzīst, ka maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratores /pers. G/ prasība ir apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā un nepārbauda faktus, kas konstatēti pirmās instances tiesā, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu konstatēti turpmāk norādītie fakti, kas nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

2010.gada 23.augustā SIA /Nosaukums B/ kā kreditors un SIA /Nosaukums A/ kā galvinieks, kuru pārstāvēja valdes loceklis /pers. A/, noslēdza galvojuma līgumu, ar kuru SIA /Nosaukums A/ galvoja par visām trešās personas SIA /Nosaukums C/ saistībām pret SIA /Nosaukums B/, kas izrietēja no SIA /Nosaukums B/ un SIA "/Nosaukums C/ 2010.gada 23.februārī noslēgtā piegādes līguma.

Lietā nav strīda, ka SIA /Nosaukums C/ saistību pret kreditoru SIA /Nosaukums B/ izpildīja galvinieks SIA /Nosaukums A/, samaksājot SIA /Nosaukums B/ parādu 55433,66 EUR, ko apstiprina lietas materiālos esošais 2013.gada 19.marta akts par savstarpējo parādu salīdzināšanu, ko veica SIA /Nosaukums C/ un SIA "/Nosaukums A/, kuras pārstāvēja to valdes loceklis /pers. A/ un SIA /Nosaukums B/ valdes loceklis /pers. H/.

Tā kā prasītāja samaksāja galvenā parādnieka parādu 55433,66 EUR, tad par šādu summu SIA /Nosaukums A/ radās prasījuma tiesības pret SIA /Nosaukums C/.

2013.gada 22.martā SIA /Nosaukums A/, kuru pārstāvēja valdes loceklis /pers. A/ kā cedents un ārvalsts kompāniju /Nosaukums D/ kā cesionārs, kuru pārstāvēja pilnvarotais pārstāvis /pers. I/, noslēdza cesijas līgumu, ar kuru cedents nodeva cesionāram prasījuma tiesības pret SIA /Nosaukums C/, kas izriet no 2010.gada 23.augusta galvojuma līguma.

Saskaņā ar cesijas līguma 1.3.punktu par prasījuma tiesību nodošanu cesionāram noteikta atlīdzība 1500 LVL jeb 2134,31 EUR, kas saskaņā ar cesijas līguma 2013.gada 2.aprīļa pielikumu Nr.1 ir ieskaitīta SIA /Nosaukums A/ kontā 2013.gada 5.septembrī.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 19.jūnija spriedumu civillietā Nr.C32356713 pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process.

Maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā ir mainījušies vairāki administratori. Kopš 2019.gada 15.maija sabiedrības administratore ir /pers. G/.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 4.panta pirmo daļu juridiskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura ietvaros no parādnieka mantas tiek segti kreditoru prasījumi, lai veicinātu parādnieka saistību izpildi.

Pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 63.panta pirmās daļas 2.punktu parādnieka pārvaldes institūcijas darbība tiek apturēta, un parādnieka pārvaldīšanu veic administrators.

Tiesas kolēģija piekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem, ka konkrētā prasība pret atbildētāju ir celta, izpildot Maksātnespējas likuma 65.panta pirmās daļas 8.punktā noteikto pienākumu - izvērtēt un celt tiesā prasības pret juridiskās personas pārvaldes institūciju locekļiem [..] par viņu nodarīto zaudējumu atlīdzību.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 27.jūnija lēmumu civillietā Nr.C32356713 noraidīts maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratores /pers. F/ pieteikums par SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa izbeigšanu.

Juridiskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kas paredzēts kreditoru prasījumu segšanai, lai veicinātu parādnieka saistību izpildi. Tiesa uzskata, ka konkrētajos apstākļos prasības summa aprobežojama ar kreditoru prasījumu apmēru, kuru prasījumi apmierināmi maksātnespējas procesā, un nav pamata piedzīt to lielākā apmērā, lai iespējamo atlikumu izmaksātu sabiedrības dibinātājiem.

No 2022.gada 5.septembra vēstules Nr.RN/2022/4.2-2/1938 izriet, ka 2013.gada 19.jūlijā /Nosaukums / novada pašvaldība (pēc novada reformas ir iekļauta /nosaukums ab/ novadā), saskaņā ar Maksātnespējas likuma 73.pantu, ir pieteikusi savu nenodrošinātā kreditora prasījumu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā ar prasījuma summu 3501,78 LVL jeb 4982,58 EUR, tostarp 3399,40 LVL jeb 4836,91 EUR galvenais prasījums (pamatparāds) un 102,38 LVL jeb 145,67 EUR - blakus prasījums (nokavējuma nauda).

Savukārt no lietas materiālos esošajiem rakstveida pierādījumiem – maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratores 2022.gada 22.septembra rakstveida paskaidrojuma (lietas 2.sēj.32.-33.lapa), no tam pievienotā maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratores 2022.gada 16.septembra lēmuma Nr.0180/00074/2022-NOS/MPA par /Nosaukums / novada domes (pēc reformas /nosaukums ab/ novada pašvaldība) kreditoru prasījumu (lietas 35.lapa) un maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru reģistra informācijas uz 2022.gada 19.septembri (lietas 2.sēj. 36.lapa) izriet, ka vienīgā kreditora /Nosaukums / novada pašvaldības (pēc novada reformas ir iekļauta /nosaukums ab/ novadā), prasījuma summa, kas ir radusies 2016.gada 5.decembrī un veido nekustamā īpašuma nodokļa parādu, ir 4982,58 EUR, tostarp 4836,91 EUR galvenais prasījums (pamatparāds) un 145,67 EUR - blakus prasījums (nokavējuma nauda).

Atbildētājs nav iesniedzis tiesai pierādījumus, kas dotu pamatu apšaubīt minētā kreditora prasījuma summas apmēru.

Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģija atzīst, ka prasība par zaudējumu piedziņu apmierināma daļēji un no atbildētāja /pers. A/ par labu prasītājai piedzenami zaudējumi 4982,58 EUR, kas sastāv no pamatparāda 4836,91 EUR un nokavējuma naudas 145,76 EUR.

Pārējā daļā prasība par zaudējumu 45384,50 EUR piedziņu ir noraidāma.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 195.panta pirmo daļu prasītājai nosakāmas tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos sešus procentus no simta gadā līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) no piedzītās, bet nesamaksātās zaudējumu summas, ievērojot Civillikuma 1763.pantā minētos procentu pieauguma ierobežojumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu, ceļot prasību maksātnespējīgas juridiskās personas labā, administratori ir atbrīvoti no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, taču nav atbrīvoti no tiesas izdevumu atlīdzināšanas pusei atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikumiem.

Atbildētājs spriedumu pārsūdzējis daļā, ar kuru prasība apmierināta.

Apelācijas instances tiesā prasība apmierināta par 11%.

Atbildētājs par apelācijas iesniegšanu samaksājis valsts nodevu 1509,62 EUR (maksājuma uzdevums - lietas 2.sēj. 188.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas nosacījumiem - tiesas izdevumus atlīdzina proporcionāli tai prasījuma daļai, kurā prasība noraidīta. Tādējādi no prasītājas par labu atbildētājam piedzenami tiesas izdevumi 1343,56 EUR apmērā.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, no kuru samaksāšanas bijis atbrīvots prasītājs, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos, proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

No lietas materiālos esošās uzziņas lapas redzams, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās instances tiesā ir 1,97 EUR (lietas 1.sēj. 2.lapa).

Līdz ar to no atbildētāja valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi proporcionāli apmierinātajai prasības daļai - 0,22 EUR apmērā.

Tā kā prasība ir apmierināta daļēji, tad Civilprocesa likuma 44.panta noteikumi (Civilprocesa likuma 44.panta trešā daļa) neparedz no prasītājas atbildētāja labā piedzīt izdevumus par advokāta sniegtajiem pakalpojumiem (ar lietas vešanu saistītos izdevumus).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432. - 434.pantu Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

daļēji apmierināt maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratores /pers. G/ prasību par zaudējumu piedziņu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu maksātnespējīgai SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, zaudējumus 4982,58 EUR.

Noraidīt prasību daļā par zaudējumu 45384,50 EUR piedziņu.

Piedzīt no maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, tiesas izdevumus 1343,56 EUR.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,22 EUR, veicot iemaksu:

Tiesu administrācija, saņēmēja Valsts kase, konta Nr./konta numurs/.

Noteikt maksātnespējīgai SIA /Nosaukums A/ tiesības saņemt no /pers. A/ likumiskos 6% no piedzenamās summas 4982,58 EUR par laiku līdz sprieduma izpildei.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Senātā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas - 2022.gada 25.oktobra, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesnesis referents D.Lazdiņš

Tiesnesis A.Bukavs

Tiesnesis M.Lapiņš